

**Memoriu privind menținerea pensiei de serviciu
pentru personalul de specialitate din cadrul Curții de Conturi**

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Stimați deputați,

Constituția României la art. 53 alin. (2) stipulează că: *„restrângerea exercițiului unor drepturi poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”* Față de acest principiu, actul de eliminare a pensiilor de serviciu se efectuează prin abatere de la textul Constituției, întrucât desființarea pensiilor prevăzute de legi speciale aduce atingere unui drept dobândit, respectiv pensia de serviciu. Retragerea dreptului de a beneficia de pensie de serviciu pentru auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi ar fi o măsură luată în mod discriminatoriu, având în vedere propunerea de menținere intactă a dreptului de pensie în cazul magistraților și al consilierilor de conturi, precum și a celor din armată, poliție și servicii speciale.

În acest context, solicităm menținerea pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi, motivată de următoarele considerente:

- Pensia de care beneficiază auditorii publici externi este *“pensie de serviciu”* acordată în baza unei legi speciale, determinată *de importanța și caracterul special al activității complexe de control/audit realizată în cadrul Curții de Conturi, ce rezultă din Constituție, precum și din legea de organizare și funcționare a acestei instituții. Curții de Conturi îi revine un rol cheie privind creșterea responsabilității în utilizarea și administrarea fondurilor publice, inclusiv a fondurilor alocate României de Uniunea Europeană și de alte instituții financiare internaționale*, în combaterea risipei și a fraudei, precum și la instaurarea unui climat ferm de respectare riguroasă a disciplinei financiare, potrivit principiilor bunei gestiuni financiare, *fiind singura competentă să certifice acuratețea și veridicitatea datelor din conturile anuale de execuție bugetară verificate*, activitate desfășurată exclusiv de către auditorii publici externi.
- Prin Legea nr. 94/1992 *privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, cu modificările și completările ulterioare *nu se acordă beneficii de vârstă redusă, pensionarea auditorilor publici externi reprezintă singura categorie de pensionari cu pensie de serviciu care beneficiază de acest drept începând cu data îndeplinirii condițiilor vârstei standard de pensionare*, prevăzută de Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, respectiv Legea nr. 127/2019.
- În Statutul funcționarilor Uniunii Europene, din care fac parte și membrii Curții de Conturi Europene (consilierii de conturi) și auditorii acesteia, se prevede acordarea pensiei de serviciu și pentru aceste două categorii de personal. Pensia de serviciu are o componentă contributivă și o componentă beneficii, ca o compensație a complexității activității, a interdicțiilor, incompatibilităților și a riscurilor la care sunt supuși, nefăcându-se o diferențiere între aceste două categorii. Curtea de Conturi Europeană îndeplinește rolul de gardian al finanțelor Uniunii Europene, așa cum Curtea de Conturi a României îndeplinește acest rol la nivel național. Acest principiu a fost unul dintre argumentele pentru care Parlamentul României a legiferat acordarea pensiei de serviciu și pentru auditorii publici externi. De precizat că, majoritatea instituțiilor supreme de audit s-au aliniat acestui concept de acordare a pensiei de serviciu sau sunt în curs de legiferare, ca o

compensație a importanței activității acestor instituții ale statului de drept, precum și a limitării anumitor drepturi constituționale.

- În *exercitarea atribuțiilor și competențelor* conferite Curții de Conturi prin Constituție și lege, *auditorul public extern trebuie să fie independent și obiectiv, atât față de entitatea verificată, cât și față de orice fel de influențe și grupuri de interese interne sau externe entității. Pentru a asigura această obiectivitate și independență în cadrul activității de control/audit* exercitată de către Curtea de Conturi, *prin legea de organizare și funcționare au fost stabilite*, atât pentru consilierii de conturi, cât și pentru auditorii publici externi, *o serie de interdicții și incompatibilități. Acestea sunt prevăzute de Codul de conduită etică și profesională a personalului Curții de Conturi, precum și de Statutul auditorului public extern, aprobate de Plenul Curții de Conturi, conform legii. Obligatorietatea elaborării unui cod și a unui statut aplicabile auditorilor publici externi este reglementată la nivelul instituțiilor supreme de audit și al organismelor din care acestea fac parte, respectiv INTOSAI (Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit) și EUROSAI (Organizația Europeană a Instituțiilor Supreme de Audit), pentru a fi asigurate principiile specifice acestei activități. Interdicția cea mai relevantă este imposibilitatea exercitării oricărei alte funcții și implicit de realizare a unor venituri suplimentare în afara exercitării profesiei de auditor public extern, venituri care s-ar fi reflectat în cuantumul pensiei.*
- Indiferent de natura juridică a actului care reglementează toate interdicțiile și incompatibilitățile (lege, norme interne și regulamente elaborate în baza legii), acestea rămân limitări ale unor drepturi fundamentale, garantate de Constituție și de o serie de Pacte și Tratatate la care România a aderat, limitări impuse în mod obiectiv de specificitatea activității profesionale de control/audit desfășurate de auditorii publici externi în cadrul Curții de Conturi.
- Auditorii publici externi sunt supuși unor riscuri, presiuni, tensiuni și amenințări care, pe lângă complexitatea activității zilnice desfășurate, adaugă un plus de suprasolicitare neuropsihică, ceea ce conduce la degradarea stării de sănătate și la reducerea semnificativă a duratei de viață a acestora, precum și la un grad ridicat de mortalitate. Acest factor de risc a fost recunoscut și de Direcția de sănătate a muncii prin buletinele de expertiză eliberate Curții de Conturi și structurilor sale teritoriale.
- Sarcinile de serviciu, incompatibilitățile, interdicțiile și riscurile la care sunt supuși auditorii publici externi *au multe puncte comune cu activitatea magistraților, în speță cu procurorii, întrucât actele întocmite în situația unor abateri de la legalitate care presupun recuperarea unor eventuale prejudicii ajung în instanțe, fiind similare cu rechizitoriile întocmite de procurori. În această situație, eliminarea pensiei de serviciu pentru această categorie profesională reprezintă o încălcare a principiului constituțional al egalității în drepturi.*
- *Funcția de control/audit* reprezintă activitatea de bază a instituției și *se realizează de către consilierii de conturi prin auditorii publici externi, care în examinarea și certificarea conturilor, precum și în verificarea celorlalte entități aflate în competență, aplică politicile și strategia de control/audit stabilită și aprobată de către Plenul Curții de Conturi. Ca urmare, este dificil și arbitrar de a se separa activitatea consilierilor de conturi de cea a auditorilor publici externi,*

existând o sinergie a celor două funcții. Mai mult, toate interdicțiile, incompatibilitățile și riscurile prevăzute în legea organică pentru consilierii de conturi sunt identice cu cele care se aplică pentru auditorii publici externi. Prin eliminarea pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi s-ar crea un tratament discriminatoriu față de consilierii de conturi, având în vedere sinergia activității de control/audit, precum și faptul că au aceleași incompatibilități, interdicții și riscuri. Menționăm că, prin decizia Curții Constituționale, legea organică a Curții de Conturi s-a modificat, reglementându-se că statutul consilierilor de conturi este similar cu cel al magistraților. Deși în drept, prin legea organică funcția de auditor public extern nu este asimilată funcției de judecător și procuror financiar, în fapt funcția de auditor public extern prin responsabilitățile, interdicțiile, incompatibilitățile și riscurile la care sunt supuși, îmbracă caracterul unei funcții similare de magistrat. Mai mult, prin legea inițială de salarizare a Curții de Conturi, funcția de auditor public extern era asimilată funcției de judecător și procuror financiar.

A extrage din categoria socioprofesională implicată în exercitarea funcției de bază a Curții de Conturi, respectiv aceea de control/audit, doar a funcției de consilier de conturi pentru a beneficia de pensie de serviciu, în condițiile în care este dificil de a separa aportul adus de auditorii publici externi în examinarea și certificarea conturilor, precum și în verificarea celorlalte entități aflate în competența instituției, față de cel al consilierilor de conturi, reprezintă o dovadă certă a tratamentului discriminatoriu aplicat auditorilor publici externi.

Prin toată activitatea desfășurată, auditorii publici externi ar trebui asimilați consilierilor de conturi, așa cum în sistemul judiciar o serie de categorii socioprofesionale sunt asimilate magistraților, beneficiind în aceste condiții de pensie de serviciu.

- *Ponderea beneficiarilor de pensie de serviciu din cadrul Curții de Conturi (consilierii de conturi și auditorii publici externi), acodată în baza unei legi speciale este de 0,03% (604 beneficiari) din totalul celor 180.000 de beneficiari și 6,6% din totalul de 9331 de beneficiari, excluzând militarii, polițiștii și personalul din serviciile speciale.*

Pensia de serviciu medie la nivelul Curții de Conturi este de 7.771 lei, din care, aproximativ 60% este pe bază de contributivitate, fiind suportată din bugetul asigurărilor sociale de stat. Pentru cota suportată din bugetul de stat pentru consilierii de conturi și auditorii publici externi, nu se poate vorbi de un efort bugetar substanțial din partea statului (respectiv 28 milioane lei anual), deoarece aceștia au atras și atrag anual importante sume suplimentare la bugetul consolidat al statului, prin stoparea neregulilor și abaterilor de la legalitate și regularitate, precum și prin constatarea și recuperarea unor prejudicii la entitățile verificate, sume cu mult peste cele suportate de la bugetul de stat, așa cum rezultă din tabelul cuprins în prezentul material.

- Prin legea specială de acordare a pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi, respectiv Legea nr. 7/2016, nu s-au creat anomalii, în sensul că nicio pensie de serviciu calculată și plătită nu depășește salariul unui funcții similare aflate în plată.
- *Nu au fost introduse la nivelul Curții de Conturi în ultima lună de activitate a auditorilor publici externi diverse sporuri sau indemnizații, deci nu s-a supradimensionat baza de calcul a pensiei, calculul o reprezintă media veniturilor din ultimele 12 luni de activitate.*
- Prin eliminarea pensiilor de serviciu pentru auditorii publici externi s-ar deschide calea proceselor în instanță cu efectul câștigării acestui drept de majoritatea auditorilor publici externi, ceea ce ar duce la discriminarea beneficiarilor acestui drept, dar și la anularea efectului scontat prin această

măsură de economisire a resurselor financiare acordate de la bugetul de stat, prin repunerea în drepturi ca urmare a hotărârilor judecătorești favorabile, definitive și irevocabile. Menționăm că există un precedent judiciar în acest sens, cu ocazia eliminării acestora în anul 2010 în baza Legii nr. 119/2010. Eliminarea pensiilor de serviciu ar afecta atât material, cât și din punct de vedere al sănătății, beneficiarii în plată a acestui drept având în vedere că veniturile lor sunt grefate de anumite obligații financiare (rate, împrumuturi, etc.)

- *A priva auditorii publici externi de la o compensare a lipsurilor, limitărilor și exigențelor impuse prin lege, înseamnă de fapt o atingere directă a principiului independenței și obiectivității în activitatea desfășurată, fapt ce ar putea avea efecte negative mai mari decât beneficiile obținute prin anularea dreptului la pensia de serviciu.*
- **Așa cum Curtea Constituțională constată că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură ar trebui gândită necesitatea menținerii pensiei de serviciu și pentru auditorii publici externi, supuși aceluiași principiu al independenței exercitării profesiei.**
- Menținerea pensiei de serviciu și pentru auditorii publici externi se impune având în vedere atât jurisprudența Curții Constituționale a României, cât și jurisprudența altor Curți, care ***au statuat că stabilitatea financiară a magistraților reprezintă una dintre garanțiile independenței justiției, și care este argument valabil și în cazul Curții de Conturi, atât pentru consilierii de conturi, cât și pentru auditorii publici externi.***
- Păstrarea cadrului legislativ în vigoare referitor la pensia de serviciu pentru auditorii publici externi este în concordanță cu **Decizia Curții Constituționale nr. 20/02.02.2002**, care a statuat că „*acordarea pensiei de serviciu...nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație căroră trebuie să li se supună...*” (beneficiarii pensiilor de serviciu). În același mod au judecat și instanțele judecătorești când au repus în plată pensiile de serviciu ale auditorilor publici externi anulate în baza Legii nr.119/2010.
- *A păstra pensia de serviciu pentru auditorii publici externi este un demers pe care îl apreciem rezonabil, echitabil, care ar preîntâmpina discriminarea aplicată acestei categorii socioprofesionale în raport cu consilierii de conturi și magistrații, categorie socioprofesională cu care, în actele normative de organizare și funcționare, precum și de salarizare ale Curții de Conturi, în decursul timpului am fost asimilați.*
- Păstrarea actului cadru legislativ în ceea ce privește acordarea pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi reprezintă o garanție a calității activității acestora desfășurată în cadrul Curții de Conturi, fiind în același timp un indicator al securității sociale pentru această categorie socioprofesională.

În susținerea celor prezentate mai sus, aducem următoarele completări:

1. Importanța activității desfășurate de auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi

➤ Conform prevederilor **Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Curtea de Conturi a României exercită funcția de control** asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, **furnizând Parlamentului, autorităților publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, instituțiilor publice, precum și altor organisme, rapoarte privind utilizarea și administrarea fondurilor publice** în conformitate cu principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

➤ Prin activitatea desfășurată, **membrii Curții de Conturi și personalul de specialitate al acestora** (auditorii publici externi) **asigură un serviciu public de strictă specialitate în domeniul controlului și auditului public extern**. Asemenea instituțiilor similare din statele membre ale Uniunii Europene, **Curții de Conturi îi revine un rol cheie privind creșterea responsabilității în utilizarea și administrarea fondurilor publice, inclusiv a fondurilor alocate României de Uniunea Europeană și de alte instituții financiare internaționale**, în combaterea risipei și a fraudei, precum și la instaurarea unui climat ferm de respectare riguroasă a disciplinei financiare, potrivit principiilor bunei gestiuni financiare, urmărindu-se totodată eliminarea erorilor și neregularităților privind gestionarea banului public, contribuind activ la implementarea conceptului de „**bună guvernanță**”.

➤ **Curtea de Conturi a României** este una dintre instituțiile fundamentale ale statului de drept și în conformitate cu recomandările Declarației de la Lima privind liniile directoare de control al finanțelor publice își desfășoară activitatea în mod autonom, prin proceduri de audit prevăzute în standardele proprii de audit, elaborate în conformitate cu standardele de audit internaționale, **fiind singura competentă să certifice acuratețea și veridicitatea datelor din conturile anuale de execuție bugetară verificate**, activitate desfășurată exclusiv de către auditorii publici externi.

➤ Importanța activității auditorilor publici externi rezultă și din **analiza cadrului legislativ care a reglementat organizarea și funcționarea acestei instituții**, după cum urmează:

Inițial, prin **Legea de înființare a Curții de Conturi din anul 1864 „cercetarea conturilor”** era efectuată de către „membrii Curții” asistați de către personalul de specialitate (în drept administrativ sau științe financiare), care prin atribuțiile stabilite în legea menționată sunt similari auditorilor publici externi.

Ulterior, prin **Legea pentru reorganizarea Curții de Conturi din anul 1929, funcția de control se transferă unui personal de control și verificare care se compune din: consilieri-controlori și referendari, în timp ce membrii Curții de Conturi sunt formați din: prim-președinte, președinți de secții și consilieri de conturi**. Conform prevederilor acestei legi (art.4), **membrii Curții de Conturi, precum și consilierii-controlori și referendarii** (care reprezintă personalul de control și verificare) erau **inamovibili**. În ceea ce privește nivelul de salarizare, **consilierii-controlori erau asimilați funcției de judecător al Curților de Apel**, în timp ce **referendarii erau asimilați președinților sau judecătorilor de tribunale** (în funcție de grad).

Prin reînființarea Curții de Conturi, în baza **Legii de organizare și funcționare nr. 94/1992, funcția de control este asigurată de controlorii financiari, în prezent auditori publici externi, iar**

conducerea este asigurată de membrii Curții de Conturi, care, împreună cu judecătorii financiari, potrivit art.106 alin.(1) sunt independenți și inamovibili. În exercitarea mandatului, membrilor Curții de Conturi și judecătorilor financiari li se stabilesc o serie de interdicții și incompatibilități prevăzute la art.106 alin.(2), (3) și (4) din lege. În același timp, conform prevederilor art.110 din lege, aceleași incompatibilități și interdicții sunt stabilite și pentru controlorii financiari/auditorii publici externi.

Referitor la **nivelul de salarizare, prin Legea nr. 50/1995 cu privire la salarizarea membrilor și personalului Curții de Conturi, legiuitorul a recunoscut importanța muncii desfășurate de această categorie de personal de specialitate și a stabilit același nivel de salarizare atât pentru controlorii financiari/auditorii publici externi, cât și pentru judecătorii și procurorii financiari.** În prezent, **nivelul de salarizare pentru auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi este cu mult sub nivelul magistraților, deși există similitudine între statutul constituțional și legal al magistraților și cel al personalului de specialitate al Curții de Conturi. Nivelul de salarizare este mai mic chiar și față de cel al altor instituții publice pe care auditorii publici externi le verifică, ceea ce are consecințe asupra cuantumului pensiei calculate pe bază de contributivitate.**

Astfel, prin Legea nr. 217/2008 de modificare și completare a Legii nr. 94/1992, se recunoaște doar funcția de control/audit, care se asigură de către auditorii publici externi, funcția jurisdicțională exercitată de judecătorii financiari asupra cauzelor fiind transferată instanțelor comune. Prin funcția jurisdicțională se realiza de fapt judecarea cauzelor cu care au fost sesizați judecătorii financiari de către procurorii financiari în baza actelor rezultate din examinarea și verificarea conturilor, precum și a situațiilor financiare la entitățile publice.

Analizând cele trei acte normative rezultă că **activitatea Curtea de Conturi, a fost concepută ca o activitate unitară, continuă și sistemică, cu două funcții principale: de control și jurisdicțională**, realizate pe de o parte de auditorii publici externi și procurori și judecători pe de altă parte. **Aceste două funcții au fost gândite ca fiind similare, atât din punct de vedere al importanței, responsabilităților și limitărilor, cât și din punct de vedere al salarizării.** După ce funcția jurisdicțională s-a transferat la instanțele judecătorești, Curtea de Conturi ca atribuții nu a avut modificări substanțiale care să influențeze caracterul similar al funcției de auditor public extern cu cel al magistratului.

➤ **În timpul guvernului condus de domnul Dacian Cioloș, Parlamentul României a adoptat redobândirea dreptului la pensia de serviciu pentru personalul de specialitate din cadrul Curții de Conturi, luând în considerare importanța activității Curții de Conturi, statutul constituțional al acesteia, precum și jurisprudența instanțelor judecătorești care au repus în drepturi pe unii beneficiari ai acestui drept. Legea de redobândire a pensiei de serviciu a fost promulgată la începutul anului 2016 de către domnul președinte Klaus Werner Iohannis.**

2. Specificitatea activității de control/audit, respectiv responsabilitățile, interdicțiile, riscurile și incompatibilitățile

Caracterul special al activității de control/audit realizată în cadrul Curții de Conturi rezultă din Constituție, precum și din legea de organizare și funcționare a acestei instituții, după cum urmează:

➤ **Consilierii de conturi asigură managementul instituției în mod autonom, stabilind strategiile și politicile în domeniul controlului/auditului și poartă răspunderea pentru aplicarea acestora de către auditorii publici externi.**

Auditorii publici externi examinează și certifică conturile anuale de execuție bugetară ale instituțiilor publice și verifică activitatea celorlalte entități aflate în competența Curții de Conturi, ocazie cu care constată abateri cu caracter financiar-contabil cauzatoare sau nu de prejudicii, stabilesc măsuri pentru recuperarea eventualelor prejudicii, constată și aplică contravenții și propun sesizarea organelor de urmărire penală competente în cazul apariției unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, răspunzând în totalitate de veridicitatea celor constatate și consemnate în actele de control/audit întocmite.

Toată această activitate trebuie realizată în mod obiectiv și independent, atât de către consilierii de conturi, cât și de auditorii publici externi.

Independența auditorului public extern în exercitarea atribuțiilor și competențelor atribuite prin Constituție și lege este *unul din principiile care trebuie respectate în vederea creșterii încrederii, autorității și a prestigiului Curții de Conturi*, ca instituție supremă de audit, principiu cuprins în Codul de conduită etică al INTOSAI (Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit), care s-a constituit ca un fundament pentru codurile instituțiilor supreme de audit.

Auditorul public extern trebuie să fie independent atât față de entitatea verificată, cât și față de orice fel de influențe și grupuri de interese interne sau externe entității. Mai mult, acesta trebuie să-și mențină independența față de orice influență politică în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu la entitățile supuse verificării, asigurând astfel respectarea **principiului neutralității politice**.

Independența financiară este structural inclusă în independența exercitării funcției control/audit de către auditorul public extern la entitățile care intră în competența Curții de Conturi, imperativ de esență al statului de drept.

În concluzie, trebuie menționat faptul că, **independența reprezintă o componentă esențială a profesiei de auditor public extern.**

➤ **Pentru a asigura obiectivitatea și independența activității de control/audit** exercitată de către Curtea de Conturi, **prin legea de organizare și funcționare au fost stabilite**, atât pentru consilierii de conturi, cât și pentru auditorii publici externi, **o serie de interdicții și incompatibilități**.

Pentru auditorii publici externi **incompatibilitățile și interdicțiile sunt prevăzute de Codul de conduită etică și profesională a personalului Curții de Conturi, precum și de Statutul auditorului public extern, aprobate de Plenul Curții de Conturi, conform legii**. Elaborarea unui cod și a unui statut aplicabile auditorilor publici externi a fost impusă de organismele internaționale INTOSAI și EUROSAI, pentru a fi asigurate principiile specifice acestei activități, respectiv obiectivitatea și independența în exercitarea profesiei de auditor public extern.

Interdicția cea mai relevantă este imposibilitatea exercitării oricărei alte funcții și implicit de realizare a unor venituri suplimentare în afara exercitării profesiei de auditor public extern, venituri care s-ar fi reflectat în cuantumul pensiei, fapt pentru care ligiuitorul a gândit pensia de serviciu ca o compensare a acestei interdicții.

De asemenea, potrivit prevederilor din Statut, **auditorul public extern îndeplinește o funcție de interes public, de carieră, cu un statut special conferit de nivelul și complexitatea atribuțiilor, precum și de răspunderile, riscurile, incompatibilitățile și interdicțiile care decurg din aplicarea Legii nr. 94/1992, republicată cu modificările și completările ulterioare și din normele interne și regulamentele Curții de Conturi, elaborate în baza legii**.

Curtea de Conturi este una dintre instituțiile fundamentale ale statului de drept care funcționează, în esență, în sprijinul Parlamentului și care își desfășoară activitatea în condiții de independență funcțională, operațională și financiară față de entitățile pe care le verifică. Pentru a-și îndeplini în mod

eficient și corespunzător responsabilitățile, această instituție *are nevoie de resurse, abilități tehnice și profesionale adecvate. De aceea se acordă o importanță mare carierei de auditor public extern.*

Cariera de auditor public extern cuprinde etapele profesionale parcurse de la data încheierii contractului individual de muncă dintre auditorul public extern și Curtea de Conturi, până în momentul încetării acestuia.

Indiferent de natura juridică a actului care reglementează toate interdicțiile și incompatibilitățile (lege, norme interne și regulamente elaborate în baza legii), acestea rămân limitări ale unor drepturi fundamentale, garantate de Constituție și de o serie de Pacte și Tratatate la care România a aderat, după cum urmează:

- a) Declarația Universală a Drepturilor Omului;
- b) Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale și Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice ratificate de România la data de 13.10.1974;
- c) Convenția internațională a Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare;
- d) Convenția Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor fenomenelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) și protocolul facultativ la convenție;
- e) Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și Protocoalele nr. 1 și 12 adiționale la convenție.

Aceste limitări ale unor drepturi fundamentale sunt aplicate numai pentru anumite categorii socioprofesionale (consilieri de conturi, judecători, procurori, auditori publici externi, militari, servicii speciale, polițiști), limitări impuse în mod obiectiv de specificitatea activității profesionale desfășurate.

Selectarea auditorilor publici externi se face prin concurs, pentru ocuparea posturilor vacante, cu respectarea criteriilor de competență și profesionalism, în scopul creării unui corp de elită al auditorilor publici externi, tehnocrat, care să se supună interesului național și binelui public. Pentru aceleași considerente, la baza activității auditorului public extern stă principiul stabilității, care garantează că modificarea și încetarea raportului de serviciu se realizează numai cu respectarea dispozițiilor legale.

Pentru crearea acestui corp de elită, pensia de serviciu reprezintă un element motivațional esențial în atragerea personalului cu înaltă pregătire profesională, constituind o garanție a stabilității acestei categorii socioprofesionale în cadrul Curții de Conturi.

➤ De asemenea, un element care ține de specificitatea profesiei este și faptul că, în activitatea pe care o desfășoară, auditorii publici externi sunt supuși unor presiuni, tensiuni și amenințări care, pe lângă complexitatea activității zilnice desfășurate, adaugă un plus de suprasolicitare neuropsihică, ceea ce conduce la degradarea stării de sănătate și la reducerea semnificativă a duratei de viață a acestora, precum și la un grad ridicat de mortalitate. Acest factor de risc a fost recunoscut și de Direcția de sănătate a muncii prin buletinele de expertiză eliberate Curții de Conturi și structurilor sale teritoriale.

➤ Totodată, este de menționat și riscul ca membrii familiei unui auditor public extern să nu acceadă într-o entitate publică, având în vedere susceptibilitatea că acest fapt ar putea reprezenta un conflict de interese direct sau indirect.

➤ Datorită faptului că în acțiunile de control/audit, auditorii publici externi sancționează prin proceduri specifice orice neregulă/abatere în ceea ce privește cheltuirea banului public și a fondurilor europene acordate României sau primite de la alte organisme internaționale, aceasta determină aparitia unui potențial risc cauzat de tensionarea relațiilor interumane dintre auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi și persoanele supuse controlului/auditului.

➤ Un alt element al specificității activității, pe lângă interdicțiile, incompatibilitățile și riscurile menționate, îl constituie faptul că, auditorii publici externi sunt supuși și mobilității în cadrul aceleiași categorii profesionale, prin schimbarea raportului de muncă, fapt care afectează stabilitatea și siguranța familială.

➤ Perioada de efectuare a controlului/auditului este relativ redus, ceea ce pune presiune pe auditorii publici externi, având în vedere că activitatea de control/audit desfășurată de auditorii publici externi este o activitate complexă, care presupune un volum de muncă și de documente foarte mare, verificarea unei perioade de timp mai mari a activității entității supuse controlului/auditului, numai în cadrul termenului legal de prescripție, precum și respectarea de prevederi legale, norme, regulamente și proceduri interne ale Curții de Conturi. La aceasta se adaugă numărul mare de entități care intră în competența de verificare a Curții de Conturi, dar și numărul redus de personal de specialitate la nivelul instituției.

➤ În exercitarea funcției de control conferită Curții de Conturi prin Constituție și legea organică, auditorii publici externi au acces neîngrădit la acte, documente și informații necesare exercitării funcției de control, oricare ar fi persoanele fizice sau juridice deținătoare. Având în vedere faptul că unele entități, supuse verificării Curții de Conturi, prin specificul activității desfășurate gestionează informații clasificate secret de stat, nivelul strict secret, auditorii publici externi posedă autorizație de acces la aceste informații (certificat ORNISS).

Având în vedere volumul informațiilor la care au acces auditorii publici externi și caracterul acestora, prin legea organică s-a stipulat că în situația în care aceștia iau cunoștință de informații care constituie secrete de stat, de serviciu, comerciale sau individuale, sunt obligați să respecte caracterul lor și să facă cunoscute aceste informații numai autorităților îndreptățite, așa cum prevede art. 5 alin. (7) din lege.

Și prin legislația secundară, respectiv prin Regulamentul privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități, s-a reglementat obligativitatea respectării de către auditorii publici externi a confidențialității informațiilor de care au luat cunoștință atât pe parcursul, cât și după finalizarea acțiunii de control/audit la care au fost desemnați, iar prin Codul etic al profesiei s-a stabilit perioada păstrării confidențialității.

Toate acestea reprezintă presiuni și amenințări în exercitarea funcției de auditor public extern.

În concluzie, legiutorul atunci când a modificat Legea nr. 94/1992, a avut în vedere specificitatea activității de control/audit realizată de auditorii publici externi, respectiv responsabilitățile, interdicțiile, riscurile, incompatibilitățile și limitarea unor drepturi fundamentale, considerând că trebuie să existe un sistem de salarizare și pensionare adecvat, acordând pensia de serviciu ca o compensație.

Acest principiu de compensare se impune în cazul în care o anumită profesie se deosebește prin elementele de bază de alte profesii comune, iar introducerea sistemului pensiilor de serviciu în

cazul acestor categorii este în deplină concordanță cu prevederile internaționale și comunitare în materie.

În acest mod s-a asigurat un numitor comun european în materia sistemului pensiilor de serviciu, având în vedere că în statele membre ale Uniunii Europene, militarii, polițistii, magistrații, personalul auxiliar din instanțele de judecată, membrii Curții de Conturi și personalul de specialitate al acesteia, diplomații etc., beneficiază de pensii de serviciu.

Acordarea pensiei de serviciu auditorilor publici externi în baza prevederilor Legii nr. 7/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, **reprezintă astfel o recunoaștere a importanței activității desfășurate, a responsabilităților și în același timp o compensație a interdicțiilor, riscurilor și incompatibilităților la care aceștia sunt supuși.**

Această compensație, arată „Curtea Constituțională, ... se bazează pe specificul activității care, astfel cum a rezultat din analiza dispozițiilor constituționale și legale aplicabile domeniului, impune unor categorii profesionale obligații și interdicții severe, precum și riscuri sporite, ceea ce justifică în mod obiectiv și rezonabil o diferențiere a regimului juridic de pensionare (auditorilor publici externi), față de regimul stabilit pentru alți asigurați care nu sunt supuși aceluiași exigențe, restricții și riscuri.”

Totodată, pensia de serviciu este o componentă în cariera auditorului public extern, întocmai ca angajarea, formarea profesională continuă, evaluarea și promovarea, pensionarea marcând momentul final al carierei profesionale, fiind o compensație a activității desfășurate, cu semnificația juridică a unui drept patrimonial, care trebuie să producă efecte juridice indiferent de circumstanțe, chiar și-n cazul unor constrângeri bugetare.

În cadrul legislației comunitare, sistemul de pensii de serviciu și sistemul public de pensii fac parte din instituțiile reglementate în cadrul Pilonului I - Politici Comune, aceste instituții fiind integral comunitarizate, fapt ce a implicat nu numai transpunerea lor în legislația națională de către statele membre ale UE, ci și controlul judiciar realizat prin Curtea de la Luxembourg (CJCE), atât în ceea ce privește transpunerea lor în legislația națională, cât și referitor la aplicarea lor efectivă, concretizat în cazul auditorilor publici externi prin adoptarea Legii nr. 7/2016.

3. Sursa financiară pentru asigurarea părții contributive de la bugetul de stat a pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi

Din totalul celor 180.000 de beneficiari de pensie de serviciu acordată în baza unor legi speciale, aproximativ 90% reprezintă cei din armată, poliție, servicii speciale, restul de 10% reprezentând: membrii corpului diplomatic și consular al României, funcționarii publici parlamentari, personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă, procurori și judecători, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, membrii și auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi.

Conform datelor furnizate de Casa Națională de Pensii la data de 30 septembrie 2019, din totalul de 9.331 de astfel de beneficiari, un număr de 604 sunt din cadrul Curții de Conturi (membrii și auditori publici externi), reprezentând 6,6% din acest total. Beneficiarii de pensie de serviciu din cadrul Curții de Conturi reprezintă singura categorie de pensionari cu pensie de serviciu care beneficiază de acest drept începând cu data îndeplinirii condițiilor vârstei standard prevăzută de Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, respectiv Legea nr. 127/2019. Pensia de serviciu medie la nivelul Curții de Conturi este de 7.771 lei, din care aproximativ 60% este pe bază de

contributivitate, fiind suportată din bugetul asigurărilor sociale de stat, așa cum rezultă din tabelul de mai jos.

Situația statistică
privind beneficiarii de pensii de serviciu acordate în baza unor legi speciale, existent în plată la
data de 30 septembrie 2019, conform datelor furnizate de Casa Națională de Pensii

Categoriea	Nr. beneficiari	Pensia medie -lei-		
		Total	Cotă suportată din Bugetul asigurărilor sociale de stat	Cotă suportată din Bugetul de stat
Legea nr. 216/2015 privind acordarea pensiei de serviciu membrilor Corpului diplomatic și consular al României	844	5.546	2.810	3.071
Legea nr. 215/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar	796	4.518	2.813	2.580
Legea nr. 83/2015 pentru completarea Legii nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România	1.449	10.892	3.764	7.378
Legea nr. 303/2004 privind statutul procurorilor și judecătorilor	3.839	18.567	3.173	17.250
Legea nr. 130/2015 pentru completarea Legii nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor	1.799	4.357	2.138	2.449
Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi care reglementează pensia de serviciu pentru membrii Curții de Conturi și auditorii publici externi	604	7.771	3.998	3.833

TOTAL	9.331		

În situația prezentată mai sus, menționăm că nu sunt incluse toate categoriile socioprofessionale care beneficiază de pensie de serviciu, respectiv: militarii, polițiștii, serviciile speciale, parlamentarii, etc.

Pe lângă aceste categorii menționate mai există categorii socioprofessionale reglementate de Legea nr.8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii membrii ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică. Acestor categorii de personal li se stabilește pe lângă pensia stabilită pe bază de contributivitate, o indemnizație lunară reprezentând 50% din pensia cuvenită acestor categorii, respectiv: ziariști și personal artistic.

În aceste condiții, rezultă că nu se poate vorbi de un efort bugetar substanțial din partea statului în cazul pensiei de serviciu pentru membrii Curții de Conturi și auditorii publici externi, având în vedere faptul că de la reînființarea Curții de Conturi (anul 1992) și până în prezent, numărul celor pensionați la vârsta standard prevăzută de lege este de circa **604 persoane**, iar instituția prin activitatea specifică desfășurată atrage permanent sume la bugetul consolidat.

Impactul financiar de la bugetul de stat este de cca. 28 milioane de lei anual pentru membrii Curții de Conturi și personalul de specialitate.

Pe de altă parte, un aspect deosebit de important care trebuie reliefat este faptul că prin activitatea desfășurată conform atribuțiilor conferite de lege auditorilor publici externi, anual aceștia au atras și atrag importante sume suplimentare la bugetul consolidat al statului, prin stoparea neregulilor și abaterilor de la legalitate și regularitate, precum și prin constatarea și recuperarea unor prejudicii la entitățile verificate, ceea ce reprezintă o sursă financiară importantă și suficient de mare pentru a asigura partea contributivă de la bugetul de stat a pensiei de serviciu, cu mult peste sumele suportate de la buget.

De asemenea, trebuie menționat faptul că la nivelul Curții de Conturi *nu au fost introduse în ultima lună de activitate a auditorilor publici externi diverse sporuri sau indemnizații, deci nu s-a supradimensionat baza de calcul a pensiei, deoarece baza de calcul o reprezintă media veniturilor din ultimile 12 luni de activitate.*

Sursa financiară pentru asigurarea părții contributive de la bugetul de stat a pensiei de serviciu pentru membrii Curții de Conturi și auditorii publici externi o reprezintă impactul de ordin financiar pe care aceștia l-au avut an de an asupra bugetului public consolidat.

Astfel, numai pentru perioada 2013-2017, auditorii publici externi prin stoparea neregulilor și abaterilor de la legalitate și regularitate, precum și prin constatarea și recuperarea unor prejudicii substanțiale de la entitățile aflate în competența de verificare a Curții de Conturi, au adus **venituri suplimentare** la bugetul consolidat în sumă de **10.313,4 milioane lei (reprezentând 2.303,7 milioane euro)** și au recuperat **prejudicii** în sumă de **8.169,2 milioane lei (reprezentând 1.826,2 milioane euro)**. De asemenea, auditorii publici externi au identificat **abateri financiar-contabile** în valoare de **146.378,8 milioane lei (reprezentând 32.483,3 milioane euro)**.

Această sursă financiară importantă și suficient de mare asigură cu mult peste suma necesară compensării părții suportate de la bugetul de stat pentru pensia de serviciu acordată în cadrul Curții de Conturi, respectiv 28 milioane lei anual, în condițiile în care auditorii publici externi au fost supuși unor incompatibilități, interdicții, responsabilități și riscuri majore pe parcursul întregii cariere profesionale.

Veniturile totale atrase la bugetul consolidat al statului în perioada 2013-2017, pe surse de venit, rezultă din tabelul de mai jos:

Categorii/Surse	UM	Total 2013 - 2017
Venituri suplimentare	mil. lei	10.313,4
	mil. euro	2.303,7
Prejudicii	mil. lei	8.169,2
	mil. euro	1.826,2
Sub-total	mil. lei	18.482,6
	mil. euro	4.129,9
Abateri financiar-contabile	mil. lei	146.378,8
	mil. euro	32.483,3
Total general	mil. lei	164.861,4
	mil. euro	36.613,2

Toate cele de mai sus vin în sprijinul menținerii cadrului legislativ referitor la acordarea pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi.

Cu aleasă considerație,